

KORRALDUS

12.04.2021 nr DM-109488-32

Arussaare dolokivikarjääri keskkonnavalua nr KL-508491 andmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41, Keskkonnaameti peadirektori 29.01.2021 käskkirja nr 1-1/21/17 „Keskkonnaameti teabehalduse kord” punkti 4.3, Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/230 „Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruste kinnitamine” lisa 13 „Keskkonnaameti ringmajanduse osakonna põhimäärus” punkti 2.5.1, lisa 16 „Keskkonnaameti veeosakonna põhimäärus” punkti 1.1.2, lisa 8 „Keskkonnaameti kliima- ja kiirgusosakonna põhimäärus” punkti 1.1.2 ning tuginedes Põhja-Sakala Vallavalitsuse 08.07.2020 otsusele nr 411 ja 09.03.2021 otsusele nr 98, maavarade komisjoni 08.03.2021 koosoleku protokollilisele otsusele nr 21-4 ja Metsasaadused OÜ taotlusele, **otsustan:**

1.1 Anda Metsasaadused OÜ-le (registrikood 10828881, edaspidi ka *ettevõte*) keskkonnavalua nr KL-508491 Arussaare dolokivimaardlas Arussaare dolokivikarjääris kehtivusajaga 10 aastat alljärgnevaks:

- maavara kaevandamine;
- vee erikasutamine;
- paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamine.

1.2 Avalikustada Metsasaadused OÜ-le keskkonnavalua nr KL-508491 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

1.3 Teha keskkonnavalua nr KL-508491 kättesaadavaks Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS <https://kotkas.envir.ee>.

1.4 Korraldus jõustub Metsasaadused OÜ-le teatavaks tegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1 Keskkonnavalua taotluse läbivaatamine

Metsasaadused OÜ (registrikood 10828881, aadress Uus tee 4, Võhmanõmme küla, Põltsamaa vald, Jõgeva maakond 48028) esitas 04.03.2010 Keskkonnaametile (edaspidi ka *loa andja*) Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldise maavara kaevandamise keskkonnavalua (edaspidi ka

kaevandamisloa) taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.03.2010 nr PV 10-5/13910 all).

Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldis (asukohaga endine Kõo, haldusreformijärgne Põhja-Sakala vald, Arussaare küla, eraomandisse kuuluv Pillu kinnistu katastritunnusega 35701:002:0055, registriosa nr 3546339) pindalaks taotleti 45,94 ha ja teenindusmaa pindalaks 52,58 ha, mäeeraldisega sooviti hõlmata Arussaare dolokivimaardla (registrikaardi nr 0877) kõrgemargilise ehitusdolokivi plokki 1, aktiivse tarbevaru ja kaevandatava varu suurusega 4226 tuh m³. Kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotleti 200 tuh m³ ning kaevandamisloa kehtivusajaks 25 aastat.

Taotluse menetlusse võtmise teade avalikustati ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 17.03.2010. Kavandatava tegevuse loa taotlusele algatati keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) Keskkonnaameti 20.04.2010 kirjaga nr PV 10-5/13910-7. „Arussaare dolokivikarjääri kasutuselevõtmise seotud keskkonnamõju hindamise (*KMH*) täiendatud ja parandatud aruanne“ (koostajaks Hendrikson&Ko/Eesti Geoloogiakeskus, Tallinn-Tartu 2018, töö nr 294917), kiideti heaks Keskkonnaameti 28.01.2020 kirjaga nr 6-3/19/7572-27. Taotluse avalikustamise käigus ja *KMH* algatamise järel esitatud ettepanekuid ja vastuväiteid on põhjalikumalt käsitletud *KMH* aruandes.

Heakskiidetud *KMH* aruandest lähtuvalt on kavandatav tegevus lubatud alternatiiv 7 kohaselt. Keskkonnaamet palus 11.02.2020 kirjaga nr 12-2/20/32 Metsasaadused OÜ-l Arussaare dolokivikarjääri kaevandamisloa taotlust muuta vastavalt *KMH* järeldustele. Metsasaadused OÜ esitas korrigeeritud taotluse 17.04.2020 keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi *KOTKAS*; taotlus registreeritud 17.04.2020 menetluse nr M-109488 juurde). Korrigeeritud taotluse kohaselt taotletakse Arussaare dolokivikarjääri kaevandamisluba järgmistel tingimustel: mäeeraldis pindala 6,04 ha, teenindusmaa pindala 6,67 ha, ehitusdolokivi aktiivne tarbevaru 586 tuh m³ ja kaevandatav varu 531 tuh m³, kaevandamise keskmine aastamäär 64 tuh m³ ning kaevandamisloa kehtivusaeg 10 aastat.

17.04.2020 esitatud taotluse seletuskirjas esitatud andmetest lähtuvalt on kavandatavaks tegevuseks vajalik ka vee erikasutusluba ning välisõhu saasteluba. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 41 lõige 4 sätestab, et kui *KeÜS* § 41 lõikes 1 nimetatud tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnaluba.

Alates 01.01.2017 hakkas kehtima maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) ja selle alamaktide muudatus. *MaaPS* § 130 lõige 2 sätestab, et enne seadusemuudatuse jõustumist esitatud loa taotlusele kohaldatakse taotluse menetlusse võtmise ajal kehtinud menetlusõigusnorme, kui käesoleva seaduse jõustumise ajaks on selles menetluses algatatud keskkonnamõju hindamine või loa andja on andnud eelhinnangu tegevuse olulise keskkonnamõju kohta. Seega rakendatakse Arussaare dolokivikarjääri kaevandamisloa taotluse menetluses 23.11.2004 vastu võetud *MaaPS*-s (28.12.2009 – 18.07.2010 kehtinud redaktsioon, RT I 2004, 84, 572, edaspidi *MaaPS v.r*) sätestatud menetlusõigusnorme. Samas, haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 5 lõike 2 kohaselt viiakse haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti

võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Kuivõrd kavandatava tegevuse elluviimiseks peab kaevandamisloa omanik kaevandamisloa saamise järel taotlema ka vee erikasutusloa ja välisõhu saasteloa, leidis Keskkonnaamet, et menetlusökonoomika põhimõttel ja HMS § 5 lõike 2 kohaselt on otstarbekas kolme erineva keskkonnaloa asemel anda üks keskkonnaluba ja seetõttu käesoleva kaevandamisloa taotluse menetluse raames taotlust vastavate andmetega täiendada.

Eeltoodu alusel palus Keskkonnaamet 22.07.2020 kirjaga nr DM-109488-13 ja 25.08.2020 kirjaga nr DM-109488-14 keskkonnaloa taotlust täiendada ning lisada sellele vee ja õhu eriosa. Samuti oli taotlusele märkimata aastane keskmine tootmismah. Metsasaadused OÜ esitas täiendatud taotluse lõpliku versiooni 09.12.2020 (KOTKAS-s 09.12.2020 nr DM-109488-20). Põhjalikumalt on taotluse eriosadega seonduvat käsitletud käesoleva korralduse peatükis 3.

Taotletaval Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldisel kattumist kitsendusi põhjustavate objektidega ei ole.

2.2 Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise teade avalikustati ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 17.03.2010. MaaPS § 49 lõike 6 alusel saatis Keskkonnaamet 26.05.2020 kirjaga nr DM-109488-10 kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele.

Põhja-Sakala Vallavalitsus (Põhja-Sakala Vallavolikogu volitas oma 26.04.2018 määruse nr 34 „Küsimuste lahendamise volitamise“ § 2 järgi MaaPS § 49 lõike 6 alusel esitatava kirjaliku arvamuse andmise Põhja-Sakala Vallavalitsusele) nõustus 08.07.2020 korraldusega nr 411 (registreeritud KOTKAS-s 13.07.2020 nr DM-109488-11 all) Metsasaadused OÜ-le kaevandamisloa andmisega Arussaare dolokivikarjääris. Kaevandamisloa andmisega nõustuti tingimuslikult (pikemalt käsitletud käesoleva korralduse ptk-s 3.3.2), mistõttu Keskkonnaamet küsis 14.07.2020 kirjaga nr DM-109488-12 Metsasaadused OÜ arvamust Põhja-Sakala Vallavalitsuse 08.07.2020 korraldusele nr 411. Ekslikult jäi Metsasaadused OÜ 28.07.2020 esitatud arvamus KOTKAS-s registreerimata ning taotluse menetlejate vahetumise tõttu selgus nimetatud asjaolu alles 19.02.2021, kui Metsasaadused OÜ esitas oma seisukoha loa andmise eelnõule (seisukoht registreeritud KOTKAS-s 22.02.2021 nr DM-109488-27 all).

Põhja-Sakala Vallavalitsus tegi oma 08.07.2020 korralduses nr 411 ettepaneku mõjuala laiendamiseks. Metsasaadused OÜ teatas 28.07.2020 seisukoha andmise kirjas, et ei pea õigeks ega vajalikuks hakata kaevandamise mõjuala suurendama, seda enam, et ükski seni tehtud uuring ei põhjenda ega toeta, et mõjuala suurendamine oleks objektiivselt vajalik. Keskkonnaamet leiab siiski, et Põhja-Sakala Vallavalitsuse ettepanek on asjakohane, kuivõrd samasisuline ettepanek on toodud ka KMH aruandes (lk-l 137 on KMH ekspert soovitanud teostada seiret ka mõjualast väljapoole jäävates kaevudes Sepa ja Soone kinnistutel) ning Arussaare dolokivikarjääri keskkonnaloa taotlus ja kavandatav tegevus on läbi aastate olnud suure avaliku huvi all. Seega jätab Keskkonnaamet nimetatud kõrvaltingimuse keskkonnaloale

(vt täpsemalt käesoleva korralduse punktis 3.3.2).

Samuti ei nõustunud Metsasaadused OÜ Põhja-Sakala Vallavalitsuse ettepanekuga hea tahte kokkulepete sõlmimiseks mõjualasse jäävate kinnistute omanikega ning vaidlustas Põhja-Sakala Vallavalitsuse 08.07.2020 otsuse nr 411 punkti 3. Põhja-Sakala Vallavalitsuse 06.10.2020 korraldusega nr 584 tunnistati kehtetuks Põhja-Sakala Vallavalitsuse 08.07.2020 korralduse nr 411 punkt 3.

MaaPS v.r § 28 lõike 3 alusel saatis Keskkonnaamet 10.02.2021 kirjaga nr DM-109488-23 kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks maavarade komisjonile. Maavarade komisjon soovitas 08.03.2021 istungi protokollilise otsusega nr 21-4 (registreeritud KOTKAS-s 10.03.2021 nr DM-109488-29 all) keskkonnaloa nr KL-508491 eelnõust jätta välja kõrvaltingimus nr 20, mis käsitleb hea tahte kokkuleppe sõlmimist, kuna selle täitmise üle ei saa järelevalvet teostada. Ettepanekuga on arvestatud. Samuti soovitati tuua keskkonnaloa eriosa "maapõu" loa vormistuses kõige esimeseks. Kuna keskkonnaloa vorm genereeritakse automaatselt, ei saa Keskkonnaamet seda muuta.

Keskkonnaamet edastas tulenevalt KeÜS § 43 lõikest 1 keskkonnaloa taotluse vee erikasutuse ja paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamise eriosa ning keskkonnaloa eelnõu Põhja-Sakala Vallavalitsusele arvamuse saamiseks. Kohalikul omavalitsusel on tulenevalt KeÜS § 43 lõikest 2 õigus esitada kirjalikult arvamus keskkonnaloa taotluse kohta ühe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Põhja-Sakala Vallavalitsus nõustus 09.03.2021 korraldusega nr 98 (registreeritud KOTKAS-s 11.03.2021 nr DM-109488-30 all) keskkonnaloa taotluse vee ja õhu eriosadega ning tegi Keskkonnaametile ettepaneku kaaluda loale lisada nende kinnistute omanike teavitamise kohustuse, kelle kinnistutel asuvaid kaeve hakatakse seirama. Keskkonnaamet leiab, et loa nõue veeseire teostamiseks eeldab koostööd loa omaniku ja mõjualasse jääva kinnistu omaniku vahel, seega on võimalik veeseire tegemise aeg ja viis sh teavitamine kõigile osapooltele sobivalt kokku leppida ning puudub vajadus reguleerida seda keskkonnaloaga.

KeÜS § 47 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet 20.03.2021 keskkonnaloa taotluse ja selle kohta tehtava eelnõu valmimise teate maakondlikus ajalehes Sakala.

HMS § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet 18.02.2021 õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määraes ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid 11.02.2021 kirjaga nr DM-109488-25.

Avalikustamise käigus laekus Killamsaare kinnistu omanikult eelnõu kohta ettepanek (kiri registreeritud KOTKAS-s 23.02.2021 nr DM-109488-28 all). Sooviti, et kaevandamisloa omanik vastutaks, kui kaevandamise tagajärjel majapidamistes kasutatava vee kvaliteet halveneb või veevarustussüsteemide töös tekivad häired. Ettepanekuga on varasemalt menetluse jooksul ja KMH tulemuste põhjal arvestatud, keskkonnaloale kantakse mitmed kõrvaltingimused, mis kohustavad loa omanikku tagama mõjutatud kinnistutele veevarustuse

samal kujul, mis enne, samuti teostama veeseiret mõjualasse jäävates kaevudes.

Samuti laekusid Suurekivi kinnistu omanikelt järgmised küsimused (kiri registreeritud KOTKAS-s 17.02.2021 nr DM-109488-26 all):

1. kuidas toimub veeseire talvel, kui kaev on talveks soojustatud ning kaetud;
2. kuidas tagatakse, et karjääri töötajate ja materjali transport toimub põhja suunas;
3. miks on tööpäevade pikkuseks 08.00-19.00 st tehti ettepanek, et tööaeg oleks 08.00-17.00;
4. mis saab, kui lõhketööde käigus tekib hoonetele vigastusi.

Keskkonnaloale kantakse kõrvaltingimus, mille kohaselt juhul kui karjääris kaevandamise tagajärjel veetase ja/või vee kvaliteet lähipiirkonna kaevudes langeb, tuleb keskkonnaloa omanikul koheselt tagada mõjutatud kinnistule kvaliteetse joogivee kättesaadavus samaväärsel kujul (ehk kui enne tuli kvaliteetne joogivesi kraanist, tuleb joogivee kättesaadavus kraanist tagada ka edaspidi). Pikaajalisest kaevandamisest tingitud veetaseme alanemise puhul peab arendaja rajama mõjutatud kinnistule uue puurkaevu. Seejuures eeldatakse (kui loa omanik ei tõesta objektiivsetele andmetele ja hinnangule/ekspertiisile tuginedes vastupidist), et kaevandamise ajal mõjupiirkonna kinnistute kaevudes aset leidev veetaseme või vee kvaliteedi langemine on tingitud kaevandamisest ning mõjutatud kinnistu omanik ei pea seda eraldi tõendama. Kompenseerimise eelduseks on, et mõjutatud kinnistu omanikud teevad loa omanikuga koostööd ning tagavad ja loovad võimaluse veetaset mõõta ning vajadusel välja selgitada vee kvaliteedi või veetaseme alanemise põhjused. Metsasaadused OÜ ei ole nimetatud tingimuse täitmisele vastu vaieldud. Keskkonnaamet leiab, et nimetatud tingimus eeldab koostööd loa omaniku ja mõjualasse jääva kinnistu omaniku vahel, seega on võimalik veeseire tegemise aeg ja viis kõigile osapooltele sobivalt kokku leppida.

Karjääri töötajate ja materjali väljavedu peab toimuma põhja suunas, kuna see sätestatakse keskkonnaloa kõrvaltingimusena. Metsasaadused OÜ ei ole nimetatud tingimuse täitmisele vastu vaieldud. Keskkonnaloa nõuete täitmist kontrollib Keskkonnaameti järelevalveosakond nii kaebuste korral kui plaaniliselt.

Keskkonnaloa eelnõu kohaselt on kõrvaltingimusena sätestatud, et lõhkamised on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 09.00-17.00 ja karjääris teostatavad tegevused esmaspäevast reedeni ajavahemikus 08.00-17.00. Metsasaadused OÜ ei ole nimetatud tingimuse täitmisele vastu vaieldud.

Keskkonnaloa eelnõu kohaselt on kõrvaltingimusena sätestatud, et enne esimest lõhkamist kaardistada Suurekivi (61501:001:0461) kinnistu omanike juuresolekul kõigi nimetatud kinnistu hoonete praod ja vajumised. Paigaldada reeperid, mille alusel on võimalik tuvastada hoonete seisukorra võimalikku halvenemist. Hoonete seisukorra tõendatud halvenemisel peab loa omanik koheselt taastama nende kaevandamiseelse seisukorra. Metsasaadused OÜ ei ole nimetatud tingimuse täitmisele vastu vaieldud.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Metsasaadused OÜ-lt 04.02.2021 kirjaga nr DM-

109488-22 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmise eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest. Metsasaadused OÜ vastas 19.02.2021 (kiri registreeritud KOTKAS-s 22.02.2021 nr DM-109488-27 all). Metsasaadused OÜ arvamust on osaliselt käsitletud eelpool, Põhja-Sakala Vallavalitsuse ettepanekute käsitlemise juures.

Ühtlasi teatas Metsasaadused OÜ, et ei pea õigeks asjaolu, et Keskkonnaamet on keskkonnaloa taotluse vee ja õhu eriosad ja keskkonnaloa eelnõu saatnud arvamuse saamiseks 10.02.2021 kirjaga nr DM-109488-24 Põhja-Sakala Vallavalitsusele ning keskkonnaloa taotluse ja loa eelnõu 10.02.2021 kirjaga nr DM-109488-23 maavarade komisjonile. Metsasaadused OÜ leiab, et arvamuste küsimine venitab põhjendamatault niigi pikalt kestnud menetlusprotsessi.

Keskkonnaamet selgitab, et KeÜS § 43 kohustab keskkonnaloa andjat pärast taotluse nõuetele vastavuse kontrollimist saatma keskkonnaloa taotluse kohalikule omavalitsusele arvamuse saamiseks, kes annab arvamuse ühe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Antud menetluse puhul on segadust tekitanud 2010. aastal esitatud kaevandamisloa taotlusele jooksvalt keskkonnaloa taotluse koosseisu kuuluvate vee ja õhu eriosade lisamine. Seetõttu on kohaliku omavalitsuse arvamust küsitud eri aegadel ja taotluse eri osadele. Eelnõude kohta arvamuse küsimist reguleerib HMS § 40 ja § 49, mis kohustab haldusorganit andma menetlusosalistele võimaluse esitada arvamusi ja vastuväiteid taotlusele/haldusakti eelnõule. Põhja-Sakala Vallavalitsust ei ole põhjust mitte pidada menetlusosaliseks. Teisi menetlusosalisi teavitati eelnõu valmimisest 11.02.2021. Maavarade komisjoni arvamust küsiti tulenevalt MaaPS § 130 lõikes 2 sätestatust.

Tulenevalt eelnõu avalikustamisel laekunud ettepanekutest ja arvamustest, mille põhjal on keskkonnaloa andmise otsuse ja keskkonnaloa eelnõusid sisuliselt muudetud, pidas Keskkonnaamet põhjendatuks eelnõud uuesti avalikustada. Menetlusosalisi teavitati 16.03.2021 kirjaga nr DM-109488-31. Teistkordse avalikustamise käigus ettepanekuid ja arvamusi ei laekunud.

3. KAALUTLUSED

3.1 Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

Keskkonnaamet algatas 27.02.2010 kehtima hakanud KeHJS redaktsiooni (RT I 2005, 15, 87) § 6 lõike 1 punkti 28, § 11 lõigete 2 ja 3 alusel 20.04.2010 kirjaga nr PV 10-5/13910-7 Arussaare dolokivimaardlasse kavandatava Arussaare dolokivikarjääri kaevandamisloa taotlusele KMH. KeHJS § 6 lõike 1 punkti 28 kohaselt kuulub olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka maavara pealmaa kaevandamine suuremal kui 25 ha suurusel alal. Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldise pindalaks taotleti 45,94 ha. KeHJS § 11 lõige 3 sätestas, et § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral algatatakse kavandatava tegevuse KMH selle vajadust põhjendamata.

KMH aruanne „Arussaare dolokivikarjääri kasutuselevõtuga seotud keskkonnamõju hindamise

(KMH) täiendatud ja parandatud aruanne“ (koostajaks Hendrikson&Ko/Eesti Geoloogiakeskus, Tallinn-Tartu 2018, töö nr 294917), kiideti heaks Keskkonnaameti 28.01.2020 kirjaga nr 6-3/19/7572-27.

3.2 Kaalutlused keskkonnaloa andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 antav keskkonnaluba nr KL-508491 kehtivusajaga 10 aastat annab ettevõttele Arussaare dolokivimaardlas Arussaare dolokivikarjääris õiguse alljärgnevalt:

- maavara kaevandamine;
- vee erikasutamine;
- paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamine.

3.2.1 Maavara kaevandamine

3.2.1.1 Õiguslik alus

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS v.r § 28 lõike 4 kohaselt annab kohaliku tähtsusega maardlas kaevandamisloa Keskkonnaamet. Keskkonnaamet kontrollis esialgsete taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-i (v.r) ja keskkonnaministri 06.05.2005 määruses nr 36 „Maavara kaevandamisloa taotluse vorm, kaevandamisloa taotlusele, seletuskirjale ja graafilisele lisale esitatavad täpsustatud nõuded, kaevandamisloa andmise, muutmise ja ümberregistreerimise menetlustoimingute tähtsajad ja kaevandamisloa vorm“ sätestatud nõuetele. Taotlus vastas esitatud nõuetele. Vastavalt KMH aruande järeldustele korrigeeritud taotlust on samuti kontrollitud ning esitatud andmed on piisavad.

Kaevandamisloa taotlust on kontrollinud keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötaja (Maa-ameti 18.03.2010 kiri nr 10.1-3/3088, 23.03.2010 kiri nr 10.1-3/3088, 11.05.2020 kiri nr 9-3/20/6547-2).

Riigilõiv 3500 krooni on tasutud 04.03.2010 riigilõivuseaduse [\[1\]](#) § 92 lõike 1 kohaselt.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Metsasaadused OÜ ei ole seisuga 08.04.2021 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

Vastavalt MaaPS § 50 lõikele 6 tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse jäätmeseaduse §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Arussaare dolokivikarjääri kaevandamisloa taotluses on selgitatud, et kaevandamise käigus ei teki kaevandamisjätmeid ning puudub vajadus kaevandamisjäätmekava esitamiseks. Juhul, kui kaevandamisjätmeid siiski tekib, on vajalik taotleda vastav keskkonnaluba.

3.2.1.2 Riigi huvi

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Muu hulgas keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga.

Riigi huvi puudumine oli loa andmisest keeldumise alusena sätestatud ka MaaPS v.r § 34 lõike 1 punktis 14. Keskkonnaamet edastas Metsasaadused OÜ-le 12.08.2013 kirja nr PV 10-5/13/19139, milles teavitas, et on analüüsinud Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldise osas riigi huvi esinemist või puudumist vastavalt Keskkonnaministeeriumi kantsleri 13.06.2013 käskkirjaga nr 610 kinnitatud juhendile „Juhend riiklike huvide kaalumiseks ehitusmaavarade kaevandamis- ja uuringulubade taotluste menetlemisel lähtuvalt varustuskindluse tagatusest“. Analüüsi tulemusel leidis Keskkonnaamet, et taotletava Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldise optimaalses teeninduspiirkonnas on tagatud samaväärse maavara varustuskindlus ca 23 aastaks ning seega on taotlus vastuolus riigi huviga, mistõttu sõltumata KMH tulemustest tuleb loa andmisest keelduda.

MAQS Law Firm Advokaadibüroo esitas Metsasaadused OÜ volitusel seisukoha varustuskindluse analüüsi tulemustele 28.08.2013 kirjaga SLX 02192-0001 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 05.09.2013 nr PV 10-5/13/19139-2 all). Samuti esitati Osauingu Eesti Geoloogiakeskus poolt koostatud ekspertarvamus Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldise varustuskindluse kohta (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 06.09.2013 nr PV 10-5/13/19139-3 all). Kokkuvõtvalt leiti, et kaevandamisloa taotlus ei ole riigi huviga vastuolus ning et Keskkonnaamet on varustuskindluse hindamisel kasutanud ebaõigeid andmeid (nt analüüsis arvestanud nii madala- kui kõrgemargilise dolokivi kaevandatavat varu, kuigi Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldise varu on kogumahu kõrgemargiline; pole arvestanud lähipiirkonna tuleviku ehitusobjektidega; on analüüsis arvestanud ka lubjakivikarjääride kaevandatavat varu).

Keskkonnaamet edastas Metsasaadused OÜ-le 25.09.2013 kirja nr PV 10-5/13/19139-4, milles esitas oma seisukohad MAQS Law Firm Advokaadibüroo 28.08.2013 kirjas SLX 02192-0001 toodud väidetele. Kokkuvõtvalt jäi Keskkonnaamet oma varasemalt esitatud seisukohale, et piirkonna varustuskindlus on siiski tagatud ning kaevandatavat dolo- ja lubjakivi jätkub ca 25 aastaks, mistõttu on Arussaare dolokivikarjääri kaevandamisloa taotlus riigi huviga vastuolus.

MAQS Law Firm Advokaadibüroo esitas 24.10.2013 kirjaga nr SLX 02192-0001 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 25.10.2013 nr PV 10-5/13/19139-5 all) Metsasaadused OÜ seisukoha Keskkonnaameti 25.09.2013 kirjale nr PV 10-5/13/19139-4 ja täiendavad kommentaarid Osaühingu Eesti Geoloogiakeskus poolt koostatud ekspertarvamusele varustuskindluse kohta. Nimetatud kirjas märgiti, et Metsasaadused OÜ ei nõustu Keskkonnaameti seisukohtadega ja vaidleb neile vastu. Metsasaadused OÜ asus seisukohale, et Keskkonnaametil ei ole volitust kehtestada kindlat ette fikseeritud metoodikat „vastuolus riiklike huvidega“ mõiste sisustamisel; Keskkonnaamet ei ole lähtunud määratlemata õigusmõiste sisustamise reeglitest; metoodika on vastuolus konkurentsioigusega. Samuti leidis Metsasaadused OÜ, et Keskkonnaamet on seisukoha kujundamisel lähtunud ebaõigetest andmetest.

Keskkonnaamet vastas Metsasaadused OÜ väidetele 17.12.2013 kirjaga nr PV 10-5/13/19139-7 ning põhjendas ühtlasi oma varasemalt esitatud seisukohti veelkord. Keskkonnaamet selgitas, et keskkonnaküsimuste otsustamisel tuleb lähtuda ettevaatusprintsipist ning vajalik on arvestada suurt hulka erinevaid huvisid, pürgides nende tasakaalustamise poole, et leida konkreetset juhtumil säästva arengu ning keskkonnakaitse vajadusi arvestades sobivaim lahendus. Lisaks selgitas Keskkonnaamet, et riigi huvi hindamise juhend (Keskkonnaministeeriumi kantsleri 13.06.2013 käskkirjaga nr 610 kinnitatud juhend „Juhend riiklike huvide kaalumiseks ehitusmaavarade kaevandamis- ja uuringulubade taotluste menetlemisel lähtuvalt varustuskindluse tagatusest“) tagab vajaliku paindlikkuse ja võrdse kohtlemise, millest Keskkonnaamet saab põhjendatud juhtudel kõrvale kalduda, et langetada konkreetsetes asjades õige ja õiglane otsus. Ühtlasi märkis Keskkonnaamet, et on vastavalt seadusandja tahtele - jätkata säästvat arengut - sisustanud riikliku huvi selliselt, et see kaitseks efektiivselt majandusliku ja sotsiaalse arengu aluseks olevaid loodusvarasid ja pööraks ümber loodusvarade hävitamise tendentsi, majandades loodusvarasid säästval ja integreeritud viisil. Kokkuvõtvalt ei nõustunud Keskkonnaamet enamike Metsasaadused OÜ esitatud väidetega. Samas tuvastas Keskkonnaamet pärast täiendavat analüüsi, et kaevandamisloa taotlus ei ole vaatamata varustuskindluse tagatusele ja olemasolevate karjäärade paiknemisele siiski vastuolus riiklike huvidega, kuivõrd Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldisele kaevandamisloa andmisel laieneks optimaalne paekivi veokaugus märkimisväärselt Viljandimaa lõunaosa suunas. Keskkonnaamet hindas nimetatud argumenti piisavaks, et jätkata kaevandamisloa taotluse menetlust pärast KMH läbiviimist.

Metsasaadused OÜ on pöördunud 10.01.2017 kirjaga nr 1 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) poole riigi huvi väljaselgitamiseks Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldise osas. MKM asus oma 20.03.2017 kirjas nr 17-1/17-0116/17-2412 seisukohale, et Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldis vastab riigi huvile tulenevalt kinnitatud teehoiukavadest, Rail Baltica raudteetrassi ehitamise vajadusest ning asjaolust, et Rõstla, Otisaare ja Arussaare maardlad on lõunapoolseimad enne Võrumaa Marinova dolokivikarjääri, mis asub 172 km kaugusel.

Ka Põhja-Sakala Vallavalitsus on palunud 19.11.2019 kirjaga riigi huvi väljaselgitamiseks MKM arvamust. MKM kinnitas 08.01.2020 kirjaga nr 17-1/18-0148/125 riigi huvi jätkuvat

esinemist ja Arussaare dolokivikarjääri avamise vajadust.

Võrreldes 2013 aastaga on varustuskindlus piirkonnas muutunud. Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldisel on tegemist kõrgemargilise ehitusdolokiviga. Potentsiaalsesse teeninduspiirkonda (50 km raadius, arvestades reaalseid veokauguseid) jääb samaväärse kvaliteediga ehk kõrgemargilise ehitusdolokivi ja -lubjakivi karjääridest Pudivere dolokivikarjäär (kaevandamisluba nr L.MK/319723), Sopimetsa lubjakivikarjäär (kaevandamisluba nr JÕGM-029), Sopimetsa II lubjakivikarjäär (kaevandamisluba nr L.MK/319345) ja Otisaare lubjakivikarjäär (kaevandamisluba nr L.MK/329511). Nimetatud mäeeraldistel oli seisuga 15.12.2020 kõrgemargilise ehitusdolokivi ja -lubjakivi kaevandatav jääkvaru 9015,518 tuh m³. Kui arvestada nimetatud mäeeraldistelt viie aasta keskmist (2015-2020) kaevandatud kõrgemargilise ehitusdolokivi ja -lubjakivi kogust (339,299 tuh m³), siis jätkub kaevandatavat kõrgemargilist ehitusdolokivi ja -lubjakivi eelnimetatud piirkonnas kuni 26 aastaks. Samas on MKM kinnitanud Arussaare dolokivikarjääri vastavust riigi huvile.

Keskkonnaamet, olles analüüsinud kõiki menetluse käigus esitatud argumente (sh KMH järeldusi, taotletava mäeeraldise paiknemist, kohaliku omavalitsuse nõustumist kaevandamisloa andmisega) ning arvestades ka Majandus- ja Kommunikatsioonimisteeriumi seisukohti (MKM-i 20.03.2017 kiri nr 17-1/17-0116/17-2412 ja 08.01.2020 kiri nr 17-1/18-0148/125), asus seisukohale, et Arussaare dolokivikarjääri keskkonnanaloa andmine vastab riigi huvile.

3.2.2 Vee erikasutus

3.2.2.1 Õiguslik alus

Veeseaduses (edaspidi *VeeS*) sätestatud vee erikasutuse keskkonnanaloa menetlusele kohaldatakse KeÜS 5. peatükki, arvestades *VeeS*-s sätestatud erisusi.

Keskkonnaamet kontrollis 09.12.2020 esitatud keskkonnanaloa taotluse nr T-KL/1003398-6 veeosa vastavust KeÜS § 42, *VeeS* § 190 ning keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnanaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ esitatud nõuetele. Keskkonnaamet pidas esitatud materjale piisavaks.

Vee erikasutuse keskkonnanaloa annab Keskkonnaamet (*VeeS* § 191 lõige 1), seega on Keskkonnaametil õigus anda keskkonnanaloas tingimused vee erikasutuseks.

Riigilõiv vee erikasutuse eest on tasutud 12.01.2021 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 ja 6 kohaselt.

Loaga kehtestatakse võetava põhjavee kogus, karjäärivee väljalaskme asukoht, saasteainete seire nõuded, meetmed ja nende täitmise tähtjad, mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju põhjaveekihile ja suublale, ning keskkonnanaloa andjale teabe esitamise nõuded.

Selleks, et hinnata vee erikasutuse võimalikku ebasoodsat mõju ning vajalike leevendavate

meetmete tagamise võimalikkust, võttis loa andja menetluse läbiviimisel lisaks taotlusele aluseks ka olemasolevad registriandmed ja lähtuti ka järgmistest kättesaadavatest dokumentidest:

1. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021^[2] (edaspidi *Lääne-Eesti vesikonna VMK*) ja selle juurde kuuluv meetmeprogramm^[3] ning tegevuskava^[4];
2. Seletuskirja „Eesti pinnaveekogumite seisundi 2019. a ajakohastatud vahehindangu kohta“ lisatabel „Eesti veekogumite koondseisundi, ökoloogilise seisundi või ökoloogilise potentsiaali ja keemilise seisundi 2019. a ajakohastatud hinnang“^[5] (edaspidi *veekogumite seisundiinfo 2019*);
3. Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014-2019^[6].

3.2.2.2 Põhjavee võtmine ja alandamine

Arussaare dolokivikarjääri veehaardest pumbatakse taotluse kohaselt vett välja maksimaalselt 3054 m³/ööp (278 678 m³ kvartalis ja 1 114 712 m³ aastas), (X: 6501620, Y: 596529; kood POH0024059). Arussaare dolokivikarjäärist väljajuhitava vee kogust mõõdetakse arvestuslikult vee kõrvalduspumpade tööaja järgi.

Vett pumbatakse Siluri-Ordoviitsiumi Pärnu põhjaveekogumist, mille koguselist ja keemilist seisundit hinnatakse aruande „Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014-2019“ põhjal heaks.

Selleks, et jälgida kaevandamise tegelikku mõju piirkonna põhjavee seisundile tuleb jätkata Eesti Geoloogiakeskuse hüdrogeoloogide poolt koostatud seirekava alusel kaevude seiret kogu kaevandamise perioodil. Seirata Killamsaare (35701:002:0590), Lubjamäe (61501:001:0462), Pae (35701:002:1030), Kooli (35701:001:0217), Pilu (35701:002:1150) ja Suurekivi (61501:001:0461) majapidamiste **kaevudes põhjavee kvaliteeti kaks korda aastas** (kord poolaastas, suvel ja talvel). Sepa (35701:002:0580) ja Soone (83401:001:0409) majapidamiste kaevudes seirata **põhjavee kvaliteeti üks kord aastas** (kui on saadud selleks kinnistuomanike nõusolek).

Keskkonnaamet määrab vastavalt põhjaveekogumite määruse nr 48^[7] §-st 6, 7, 9 ja 10 ning taotlusmaterjalidest lähtudes ja olemasolevale teabele tuginedes nimetatud seirekaevudest põhjavees analüüsitavateks näitajateks järgmised kvaliteedinäitajad: **elektrijuhtivus, kloriid, sulfaat, pH, lahustunud hapniku sisaldus, keemiline hapnikutarve, ammoonium, nitraat, nitrit, heljum, naftasaadused**. Seiretulemused edastada KOTKASE kaudu kord aastas koos põhjavee veetaseme seire aruandega (hindamaks, kas on muutusi veekvaliteedis ja kas muutused on seotud kaevandamisega).

Reostuse kahtluse korral tuleb veeproov võtta viivitamata arvestades reostuse olemust (nt naftasaadused, pestitsiidid, nitraat).

Kaevandamise mõjude tuvastamiseks ja välistamiseks rajada karjääri uus hüdrogeoloogiline

seirekaev (taotluse kohane tähistus K-1). Seirekaevu rajamine on vajalik, et jälgida **veetaseme muutusi** mäeeraldisest põhja pool, praegune olemasolev seirekaev tamponeeritakse. Kaevu sügavus peaks olema KMH aruande soovitusel 13 m ning sinna tuleb paigaldada automaatandur, mis fikseerib veetaseme iga 3 tunni tagant. See võimaldab teha oluliselt täpsemaid põhjavee seisundi muutuste prognoose kui episoodilised mõõtmised.

Seega **tuleb jätkata põhjavee veetaseme seiret**, mille tulemusi saab kasutada koostatud mudelite korrigeerimisel ning vee juurdevoolu ja veevarustusega seotud praktiliste ülesannete lahendamisel. **Automaatandurid, mis fikseerivad kaevus oleva veetaseme 8 korda** ööpäevas ehk iga 3 tunni tagant, on paigaldatud **Killamsaare elamu salvkaevu, Lubjamäe elamu puurkaevu ja karjääri seirekaevu**.

Mudelarvutuste andmeil on põhjavee taseme langus karjääri ümber väga lokaalse iseloomuga. **Seirata kogu kaevandamise perioodil Killamsaare, Lubjamäe, Pae, Kooli, Pilu, Suurekivi, Sepa ja Soone majapidamiste kaevudes põhjavee veetaset kaks korda aastas** (kord poolaastas, suvel, talvel). Põhjavee veetaseme seiretulemused edastada aruande kujul kord aastas KOTKASE kaudu (hindamaks, kas on muutusi ja kas muutused on seotud kaevandamisega. Aruandes kajastada ka samadest kaevudest võetud proovide põhjal põhjavee kvaliteeti ja selle muutusi).

Soovitav on rakendada teavitust, st enne kohapealseid mõõtmisi kinnistutel tuleb informeerida kinnistu omanikke (elanikke) lühisõnumiga (SMS) või kirjalikult (soovitavalt e-post) eelnevalt kokkulepitud kontaktile vähemalt 5 päeva ette.

3.2.2.3 Veekogusse juhitava karjäärivee saasteainete piirväärtused arvestades veemajanduskava eesmärgi

Vee erikasutuse eesmärk on Arussaare dolokivikarjääri väljalaskmest (väljalaskme kood VI002, taotlusel tähistusega V-1, koordinaadid X: 6502287, Y: 597058) karjäärivee juhtimine Killassaare kraavi (VEE1132303) kaudu Arussaare jõkke (VEE1132300) Viljandi maakonnas Põhja-Sakala vallas Arussaare külas. Taotluse kohaselt pumbatakse Arussaare dolokivikarjäärist vett välja maksimaalselt 3054 m³/ööp (278 678 m³ kvartalis ja 1 114 712 m³ aastas). Karjäärist väljapumbatava vee esialgseks puhastamiseks savi- ja tolmuosakestest **rajada vastavalt KMH aruande soovitustele karjääri põhja pumpla juurde veekogur**, mille maht vastab 1 ööpäeva keskmisele väljapumbatavale veehulgale. Vee puhtuse tagamiseks **suunata vastavalt KMH aruande soovitustele vesi enne settebasseini jõudmist läbi õlipüüduuri**. Enne väljalaskmest VI002 suublasse juhtimist läbib vesi settebasseini, kus toimub puhastumine heljumist. Settebasseini laius on 10 m, pikkus 105 m, sügavus 1 m ja maht 1050 m³. Karjäärist väljapumbatud vee viibeaeg settebasseinis on 5,5 tundi. Lisaks rajatakse ca 545 m pikkune kraav settebasseinist väljalaskmeni VI002.

Killassaare kraav kuulub Arussaare maaparandussüsteemi koosseisu (MPS kood 6113230030010). Karjäärivee juhtimiseks maaparandussüsteemi on vajalik Põllumajandusameti kooskõlastus maaparandusseaduse kohaselt (määrus nr 61 § 9 lg 4). Põllumajandusameti

nõusolek on antud 09.10.2020 otsusega nr 14.2-1/27378.

Karjäärivee saasteainesisalduse piirväärtused ja suublasse juhtimise ning seire nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 08.11.2019 määrusega nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*).

Karjäärivee suublasse juhtimisel tuleb tagada, et vee- ja veega seotud maismaaökosüsteemide seisund ei halveneks (*määrus nr 61 § 5 lg 1*). Saasteainete juhtimine suublasse on lubatud üksnes VeeS sätestatud juhtudel ja tingimustel, kui sellega ei põhjustata keskkonnoahtu (VeeS § 116 lg 2).

Karjäärivee suublasse juhtimise kohta nõuete määramisel on loa andjal õigus VeeS §-s 132 sätestatud arvestades määrata suubla seisundist sõltuvalt rangemaid saastenäitajate piirväärtusi, kui on esitatud määruse nr 61 lisas 1 (*määrus nr 61 § 5 lg 7*).

Lääne-Eesti vesikonna VMK 2015-2021 pinnavee meetmeprogramm ning selle rakendamise tegevuskava sisaldavad vee kasutamise ja kaitse meetmeid, mille elluviimine aitab saavutada veepoliitika raamdirektiivis sätestatud põhieesmärgi: säilitada ja parandada vesikeskkonda, kehtestades maismaa pinnavee, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee kaitse raamistiku. Meetmeprogrammi rakendamist koordineerib Keskkonnaamet ning koostab meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava (VeeS § 52 lg 1 ja 3). Seades eesmärgiks meetmeprogrammis ja tegevuskavas sisalduvate meetmete tulemusel veepoliitika raamdirektiivis sätestatud põhieesmärgi saavutamist, kaalub Keskkonnaamet rangemate saastenäitajate piirväärtuste rakendamise vajadust.

Vesi liigub Arussaare dolokivikarjääri väljalaskmest (VI002) Killassaare kraavi. Killassaare kraav ei ole pinnaveekogum ning selle seisundit ei ole hinnatud. Esimene seisundihinnangua veekogum on Arussaare jõgi, mis on veekogumite seisundiinfo 2019. a vahehinnangu kohaselt „hea ökoloogilise potentsiaaliga“ seisundis. Arussaare dolokivikarjääri väljalask asub Arussaare jõkke suubumiskohast ca 2,1 km kaugusel. Meetmeprogrammis on Arussaare jõega seotud kobra- ja paisudega seotud meetmed. Seega ei kehtesta Keskkonnaamet käesoleval ajal karjäärivees saasteainete piirväärtuste seadmisel karmimaid nõudeid ning lähtub määruse nr 61 § 9 lg 5 toodud nõuetest.

Karjäärivett tohib suublasse juhtida, kui saastenäitajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 ie, välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l (*määrus nr 61 § 9 lg 1*).

Karjääriveele tuleb loaga määrata vähemalt biokeemilise hapnikutarbe, keemilise hapnikutarbe, pH ja heljumi sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud käesoleva määruse nr 61 lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused (üldfosfor (Püld) 1 mg/l, üldlämmastik (Nüld) 45 mg/l) ja seirenõuded määratakse loas sõltuvalt karjäärist ärajuhitava vee päritolu ja riskihinnangu põhjal (*määrus nr 61 § 9 lg 5*).

KMH aruande põhjal saastub karjäärast väljapumbatav vesi tavaliselt savi- ja tolmuosakestega, kuid võib saastuda ka naftasaadustega, samuti mõnede lõhkeainete komponentidega, peamiselt lämmastiku- ja süsinikuühenditega.

Karjäärivees analüüsitavad saasteained ja nende piirväärtused on vastavalt määruse 61 § 9 lg-le 5 ning taotlusmaterjalidele tuginedes järgmised: **biokeemiline hapnikutarve (BHT₇) 15 mg/l, keemiline hapnikutarve (KHT) 125 mg/l, heljum (HEL) 40 mg/l, pH (pH vahemik 6-9), üldlämmastik (Nüld) 45 mg/l, naftasaadused 1 mg/l.**

Suublasse juhitud karjäärivesi peab vastama määruses nr 61 kehtestatud karjäärivee saasteainesisalduse piirväärtustele ning loaga määratud heitkogustele (VeeS § 130 lg 1). Vee erikasutaja peab tagama vee juhtimisel suublasse loaga seatud piirmääradele vastavuse. Veeproovide mittevastavuse korral tuleb loa taotlejal kasutusele võtta asjakohased meetmed, tagamaks karjäärivee vastavuse loas kehtestatud piirmääradeni. Reostusnäitajate seire tulemuste mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemad nõuded ja/või täiendavad tingimused.

Karjäärivee saasteainete määramiseks peab vee erikasutaja tagama loaga määratud kohtadest proovide võtmise ning korraldama proovide analüüsi (määrus nr 61 § 14 lg 1). Karjääriveest peab olema võimalik võtta esinduslikke proove (määrus nr 61 § 14 lg 2). Proovi võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama veeseaduse § 236 lõike 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele (määrus nr 61 § 14 lg 6).

3.2.2.4 Proovivõtu sagedus karjäärast ärajuhitava vee saastenäitajate määramiseks

Kui hinnatakse karjäärast ärajuhitava vee saasteainete sisaldust, määratakse suublasse juhitava kasutatud vee proovivõtu sagedus loaga (määrus nr 61 § 16 lg 1).

Karjäärivee proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa andja määrab **Arussaare dolokivikarjääri väljalaskmest (VI002) seire sageduseks kaks korda aastas ehk kord poolaastas, suve- ja talveperioodil**. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust (määrus nr 61 § 16 lg 5).

3.2.2.5 Suubla seire

Suubla VeeS tähenduses on veekogu, veekogu osa või maapõue osa, kuhu juhitakse heitvett või saasteaineid (VeeS § 19). Heitvee suhtes on tundlikud kõik suublad ning need on kaitset vajavad alad (VeeS § 36 lg 1 p 7 ja lg 3).

Loa andja määrab loaga suubla seire kohustuse suublasse juhitud karjääriveele vastavalt KMH aruandes toodud leevendusmeetmetele.

Vastavalt KMH aruandes toodud leevendusmeetmetele võtta kaks korda aastas ehk kord poolaastas (suvel, talvel) **settebasseinist lähtuvast kraavist** (X: 6502034, Y: 596911) veeproovid **ammooniumi, nitriti, nitraadi ja heljumisisalduse määramiseks**.

Suubla maaparandussüsteemi eesvoolus S-1 ehk Killassaare kraavis (X: 6502332, Y: 597409) teha seiret kaks korda aastas ehk kord poolaastas (suvel, talvel). Seire teostamisel määrata järgmisi näitajaid: **ammoonium, heljum, nitraat, nitrit**.

Vajalik on jätkata Arussaare jõe vooluhulga ja vee kvaliteedi seiret. Lisaks seirepunktile Põltsamaa–Võhma maantee truubi juures (X: 6500948, Y: 598074) tuleb **veetaseme seiret** teostada kaks korda aastas ka teises seirepunktis, mis paikneks karjäärivee sissevoolu kohast 50 m ülesvoolu (X: 6501619, Y: 598086).

Suubla seiresse määrab loa andja saasteained, mis sisalduvad saasteallikast ärajuhitas vees ning mille keskmine sisaldus ärajuhitas vees on piisavalt kõrge, mis annab alust arvata, et need võivad omada mõju suubla vee ökosüsteemile (määrus nr 61 § 10 lg 3).

Seirata Arussaare jõevee kvaliteeti (samast kohast, kust mõõdetakse jõe vooluhulka). Veeproovide võtmine peab toimuma kaks korda aastas ehk kord poolaastas (suvel, talvel). Määrata tuleb järgmisi näitajaid: **ammoonium, nitrit, nitraat, heljum, lahustunud hapniku sisaldus, BHT₅, Nüld, Püld, pH**.

3.2.2.6 Proovivõtjale esitatavad nõuded

Keskkonnaloaga nõutav omaseire kuulub veeuuringu alla. Veeuuring VeeS tähenduses on vee, vee-elustiku, veekogu põhjasette, pinnase ja reoveesette ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloa taotluse ja selle lisade kontrollimise, veeloa omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloga nõutava omaseire eesmärgil (VeeS § 236 lg 2).

Kui proove võetakse veeuuringu või joogiveeuuringu käigus, peab proovivõtja olema atesteeritud vastavas valdkonnas, kasutama veeuuringu või joogiveeuuringu eesmärgiga sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat (VeeS § 243 lg 1). Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab ning proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogrammi, atesteerimise korra, atesteerimistunnistuse vormi ja atesteerimiskomisjoni töökorra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega (VeeS § 243 lg 5) „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord“.

Tulenevalt eelpool toodust on põhjavee omaseire proovivõtjal atesteeringukohustus (VeeS § 243 lg 1 alusel). **Kehtivate proovivõtumeetodi toimingute järgimiseks tuleb proovivõtul juhinduda kehtivast metoodikast ja kasutada atesteeritud proovivõtjat.**

3.2.3 Saasteainete välisõhku väljutamiseks paiksest heiteallikast

Atmosfääriõhu kaitse seaduse (edaspidi *AÕKS*) § 89 kohaselt annab paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamise keskkonnanaloe (edaspidi ka *õhusaasteloe*) Keskkonnaamet. *AÕKS* § 2 kohaselt kohaldatakse õhusaasteloe taotluse menetlusele KeÜS 5. peatükki ja HMS sätteid, arvestades *AÕKS*-s sätestatud erisusi.

Riigilõiv saasteainete viimise paiksest saasteallikast välisõhku eest on tasutud 12.01.2021 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 ja 6 kohaselt.

3.2.3.1 Lubatav tegevus

Keskkonnanaloe taotluse kohaselt on Metsasaadused OÜ käitises kaheksa heiteallikat. Heiteallikateks on rootorpurusti mootor, sorteerija mootor, lõhkamised ja puurimised, purustus- ja sorteerimissõlm, diislikütuse mahuti, laadurite tankimine, rootorpurusti tankimine ja sorteerija tankimine. Käitises on kasutusel kaks põletusseadet summaarse soojussisendile vastava nimisoojusvõimsusega 0,6 MW_{th}, milles kasutatakse kütusega diislikütust maksimaalselt 88 t/a. Käitises kasutatava diislikütuse aastane laadimiskäive on 260 m³.

AÕKS § 79 lõige 3 sätestab majandustegevuse valdkondade ja nendest lähtuda võivate keskkonnahäiringute eripärasid arvestades käitise tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav keskkonnaluba. Metsasaadused OÜ vajab keskkonnaluba paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamiseks tulenevalt Keskkonnaministri 14.12.2016 määruse nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba¹“ lisas nimetatud osakeste (PM-sum) künniskogusest, milleks on >1 t/a. Keskkonnanaloele kantakse *AÕKS* § 98 lõike 3 kohaselt kõigist käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku iga väljutatava saasteaine nimetus ja andmed summaarse lubatud heitkoguse kohta tonnides kalendriaastas või vajaduse korral lühemas ajaühikus, kui saasteaine heitkogus on aastas vähemalt üks kilogramm ja õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, kaasa arvatud andmed lubatud tehnoloogiliste äkkheidete kohta. Metsasaadused OÜ tegevusest väljutatakse välisõhku keskkonnanaloe nr KL-508491 alapeatükis A4. „Välisõhku väljutatavate saasteainete loetelu ja nende lubatud heitkogused aastas“ nimetatud aineid nimetatud kogustes.

Keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnanaloe taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloe taotluse ja loa andmekoosseis“ § 20 lõike 1 kohaselt on LHK projekt saasteloe taotluse ja loa lahutamatu osa. LHK projektis on välja toodud tootmistegevuse ja heiteallika täpsemad kirjeldused. Seetõttu ei pea Keskkonnaamet otstarbekaks käitaja tegevuse ja heiteallikate kirjeldust keskkonnanaloe andmise korralduses täiendavalt välja tuua.

AÕKS § 94 lõike 2 kohaselt ei tohi kõigist käitise tootmisterritooriumil paiknevatest heiteallikatest kokku iga välisõhku väljutatava saasteaine maksimaalne hetkeline heitkogus summaarselt ületada keskkonnaministri 27.12.2016 määruuses nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja

sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamispriid¹⁴ (edaspidi *määrus nr 75*) kehtestatud õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtusi väljaspool tootmisterritooriumi. Keskkonnaamet kontrollis õhusaasteloa taotluse ja LHK projekti vastavust määrusega nr 75 sätestatud õhukvaliteedi piirväärtustele. LHK projektis esitatud andmetest nähtub, et Metsasaadused OÜ saasteallikatest välisõhku väljutatavate saasteainete hajumisarvutuste kohaselt jäävad saastetasemed tootmisterritooriumil ja sellest väljaspool alla kehtestatud piirväärtuste.

Arvutustulemused näitavad, et suurimat arvutuslikku õhukvaliteedi taset väljaspool tootmisterritooriumi põhjustab peened osakesed (PM₁₀), mille maksimaalne arvutuslik 24 tunni kontsentratsioon on 44,50 µg/m³ ehk 89% ÖPV₂₄, lämmastikdioksiid, mille maksimaalne arvutuslik 1 tunni kontsentratsioon on 117 µg/m³ ehk 59% ÖPV₁ ja mittemetaansed lenduvad orgaanilised ühendid, mille maksimaalne arvutuslik 1 tunni kontsentratsioon on 2770 µg/m³ ehk 55% ÖPV₁. Teiste saasteainete osas, sealhulgas ka koosmõju korral, jäävad arvutuslikud õhukvaliteedi tasemed väljaspool tootmisterritooriumi õhukvaliteedile kehtestatud piirväärtustest tunduvalt madalamale. Taotletava keskkonnaloa heitkogustega on välisõhu maksimaalne arvutuslik õhukvaliteedi tase väljaspool tootmisterritooriumi tagatud, seega saab Keskkonnaamet anda välja keskkonnaloa paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamiseks.

LHK projektis esitatakse andmed käitise tegevusega kaasneva võimaliku lõhnaaine esinemise kohta, mis võib põhjustada lõhnaaine häiringutaseme ületamise. Käitaja LHK projektis on antud hinnang lõhnaaine võimaliku esinemise kohta, mille kohaselt võib käitises, arvestades kasutatavate materjalide koguseid ja toomise mahtu, teoreetiliselt ainuke lõhna allikas olla lõhkamistööd, mida on hinnatud sarnaste tegutsevate karjääride praktikale tuginedes. Karjääride praktilisest kogemusest ei ole teada, et lõhkamistöödega kaasneks arvestatavat lõhna eraldumist, mistõttu on vähe tõenäoline, et käitise tegevusega võiks kaasneda arvestatav lõhnaärring.

Tulenevalt keskkonnaloa taotlusest ei põhjusta käitise tegevus hinnangulist üksikuna ümbruskonnas keskkonnamüra normväärtuste ületamisi.

AÕKS § 97 kohaselt keeldutakse õhusaasteloa andmisest KeÜS § 52 sätestatud juhtudel. KeÜS § 52 lõige 1 punkti 2 kohaselt keeldutakse keskkonnaloa andmisest, kui keskkonnaloa taotlejal ei ole tegevuskoha omaniku nõusolekut viimase omandis oleva kinnisasja kasutamiseks. Keskkonnaamet kontrollis Registrite ja Infosüsteemide Keskuse e-kinnisturaamatu andmeid (<https://kinnistusraamat.rik.ee>) ja portaali andmetel omab Metsasaadused OÜ käitise tootmisterritooriumi kinnistu kasutusõigust.

3.2.3.2 Eritingimused saasteainete välisõhku väljutamiseks

Keskkonnaamet määrab loa andmisel järgmise eritingimuse: „Kaebuste laekumisel Keskkonnaametile häiriva müra või tahkete osakeste levimise kohta tuleb läbi viia vastavad mõõtmised. Mõõtmiste tingimused kooskõlastada eelnevalt Keskkonnaametiga.

3.3 Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnanahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.3.1 KMH leevendusmeetmed

KMH järeltuste kohaselt on Arussaare dolokivikarjääri mäeeraldisel kaevandamine võimalik, kui rakendatakse leevendusmeetmeid.

Alljärgnevalt on põhjendatud iga KMH aruandes toodud leevendusmeetme lisamist/mittelisamist keskkonnaloale. Samuti määratakse, millisesse keskkonnaloa eriossa konkreetne kõrvaltingimus ja seirevajadus kantakse.

1. Karjäärist väljapumbatava vee esialgseks puhastamiseks savi- ja tolmuosakestest on vaja rajada karjääri põhja pumpla juurde veekogur, mille maht vastab 1 ööpäeva keskmisele väljapumbatavale veehulgale.

Lisatakse keskkonnaloa korralduse punkti 3.2.2.3 ning loas vee eriossa V16.

2. Vee puhtuse tagamiseks tuleb vesi enne settebasseini jõudmist suunata läbi õlisaaduste püüdur.

Lisatakse keskkonnaloa korralduse punkti 3.2.2.3 ning loas vee eriossa V16.

3. *Enne kaevandamise alustamist tuleb arendajal korrastada maaparandussüsteemi kraavid.*

Lisatakse keskkonnanaloo maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 1 järgmises täpsustatud sõnastuses: loo omanikul tuleb enne kaevandamise alustamist korrastada maaparandussüsteemi kraavid vastavalt Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ poolt 11.11.2016 koostatud ekspertarvamusele (töö nr IB 79/2016). Maaparandussüsteemi korrastamistööd viia läbi kooskõlastatult Põllumajandus- ja Toiduametiga. Kaevandamisloa kehtivuse lõpuni tuleb loo omanikul jälgida kraavi K-1 ja truupide tehnilist seisukorda ning vajadusel teostada hooldustöid (sette ja puittaimestiku eemaldamine, truupide puhastamine).

4. Juhul, kui veetase või vee kvaliteet lähipiirkonna kaevudes langeb karjääri kaevandustegevuse tõttu, tuleb maavara kaevandamise loa omanikul tagada karjääri mõjualasse jäävates majapidamistes (Suurekivi, Pae, Killamsaare, Lubjamäe, Kooli ja Pilu kinnistul) kvaliteetse joogivee kättesaadavus. Pikaajalisest kaevandustegevusest tingitud veetaseme alanemise puhul peab arendaja rajama mõjutatud kinnistutele uue puurkaevu. Arendaja peab tagama joogivee kättesaadavuse varasemaga samaväärsel kujul (ehk kui enne tuli kvaliteetne joogivesi kraanist, tuleb joogivee kättesaadavus kraanist tagada ka edaspidi). Seejuures eeldatakse (kui kaevandaja ei tõesta objektiivsetele andmetele ja hinnangule/ekspertiisile tuginedes vastupidist), et nimetatud majapidamiste kaevudes kaevandustegevuse ajal (karjäärist vee ärajuhtimise ajal) aset leidev veetaseme või vee kvaliteedi langemine on tingitud kaevandustegevusest ning kinnistu omanik ei pea seda eraldi tõendama. Kompenseerimise eelduseks on, et nimetatud kinnistu omanikud teevad karjääri kaevandajaga koostööd ning tagavad ja loovad võimaluse veetaset mõõta ning vajadusel ekspertiisi läbi viia vee kvaliteedi või veealanemise põhjuste väljaselgitamiseks.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 2 järgmises täpsustatud sõnastuses: juhul kui karjääris kaevandamise tagajärjel veetase ja/või vee kvaliteet lähipiirkonna kaevudes langeb (mõjupiirkonna kinnistud on Suurekivi (61501:001:0461), Pae (35701:002:1030), Killamsaare (35701:002:0590), Lubjamäe (61501:001:0462), Kooli (35701:001:0217) ja Pilu (35701:002:1150)), tuleb keskkonnaloa omanikul koheselt tagada mõjutatud kinnistule kvaliteetse joogivee kättesaadavus samaväärsel kujul (ehk kui enne tuli kvaliteetne joogivesi kraanist, tuleb joogivee kättesaadavus kraanist tagada ka edaspidi). Pikaajalisest kaevandamisest tingitud veetaseme alanemise puhul peab arendaja rajama mõjutatud kinnistule uue puurkaevu. Seejuures eeldatakse (kui loa omanik ei tõesta objektiivsetele andmetele ja hinnangule/ekspertiisile tuginedes vastupidist), et kaevandamise ajal mõjupiirkonna kinnistute kaevudes aset leidev veetaseme või vee kvaliteedi langemine on tingitud kaevandamisest ning mõjutatud kinnistu omanik ei pea seda eraldi tõendama. Kompenseerimise eelduseks on, et mõjutatud kinnistu omanikud teevad loa omanikuga koostööd ning tagavad ja loovad võimaluse veetaset mõõta ning vajadusel välja selgitada vee kvaliteedi või veetaseme alanemise põhjused.

5. Kaevandamise lõppemise järgselt korrastatakse ala veekoguks. Ohutuse tagamiseks (karjääri veekogust metsloomade välja pääsemiseks) on vajalik karjääri korrastamisel kujundada veekogule lauged nõlvad.

Tingimust ei lisata keskkonnaloa kõrvaltingimuseks, kuna keskkonnaloas määratakse kaevandatud maa korrastamise suund (veekogu) ning täpsed korrastamislahendused esitatakse korrastamisprojekti, mille rakendamiseks annab nõusoleku Keskkonnaamet.

6. Suur-konnakotka pesapaiga taasisustamiseks on vajalik alustada kaevandustegevusega püsielupaiga suhtes kõige kaugemast servast. Samuti on vajalik lõhkamistöõde katkestamine ajavahemikuks 14.03–13.04, mil pädev liigiekspert selgitab välja, kas suur-konnakotkad (või väike-konnakotkad) on püsielupaiga taasisustanud. Kui taasisustamine on toimunud, on lõhkamisi lubatud teostada ainult väljaspool pesitsushooaega ajavahemikul 01.09.–14.03.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 3 järgmises täpsustatud sõnastuses: kaevandamisega alustada suur-konnakotka püsielupaiga suhtes kõige kaugemast servast. Lõhkamistööd tuleb peatada keskkonnaloa kehtivusaja jooksul igal aastal ajavahemikus 14.03-13.04, mil pädev liigiekspert (nt MTÜ Kotkaklubi) selgitab välja püsielupaiga taastasustatuse/mitteasustatuse. Liigieksperti valik tuleb hiljemalt 14.02 esitada kooskõlastamiseks Keskkonnaametile. Kui taastasustamine on toimunud, on lõhkamistööde teostamine lubatud vaid perioodil 01.09-14.03.

7. Karjääri kaevetööde müra vähendamiseks tuleb karjääri piirile rajada mürataset alandav katendimaterjalist puistang (vall), mille kõrgus peaks karjääri lõuna- ja idapiiril elamute suunas olema vähemalt 4 m. Viimane meede aitab alandada ka hüdrovasara poolt põhjustatud müra taset, juhul kui sellise raimamisviisi kasutamine osutub elamute läheduses vajalikuks.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 4 järgmises täpsustatud sõnastuses: karjääri piirile rajada katendivallid, mille kõrgus peab karjääri lõuna- ja idapiiril asuvate elamute suunal olema vähemalt 4 m.

8. Elamute läheduses asuvatel väljaveotee lõikudel tuleb vähemalt põhjapoolse väljaveotee lähima elamu ehk Vahelaane kinnistu juures, alandada veokite piirkiirust 30 km/h ning nimetatud lõikudes teed korrastada ja rajada pinnatud tee.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 5 järgmises täpsustatud sõnastuses: juhul kui karjääri teenindav tee rajatakse Vahelaane kinnistu (27101:004:1070) õuema vahetusse lähedusse (50 m kaugusele), tuleb keskkonnaloa omanikul Vahelaane kinnistu õuema kohal olev teelõik pinnata (viia mustkatte alla) kooskõlastatult tee omaniku ja kohaliku omavalitsusega.

9. Kohaliku kogukonna ettepanekul tuleb Vahelaane eluhoone läheduses (alates 150 m lähedusest) enne kaevandamistööde algust fikseerida liiklusrada tase ning seiremeetmena ette näha müratasemete kontrollmõõtmisi, millest nähtub juba reaalne leevendavate meetmete vajadus. Põhjasuunalise väljaveoteede mahasõitude rajamisel tuleb eelistada tee laiendust hoonestamata kinnistute suunas.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 6 järgmises täpsustatud sõnastuses: põhjapoolne väljaveotee ja mahasõit tuleb rajada Vahelaane kinnistust (27101:004:1070) eemale hoonestamata kinnistute suunas. Kaebuste korral mõõta ja fikseerida liiklusrada tase Vahelaane kinnistu õueala piiril ning vajadusel ette näha täiendavate leevendusmeetmete kasutamine (nt müratõkkeseina rajamine).

10. Hoonete piirkonnas tuleb väljaveoteed kindlasti viia tolmuva katte alla (sh põhjapoolse väljaveotee äärses lähima eluhoone ehk Vahelaane kinnistu läheduses).

Tingimust ei lisata keskkonnaloa kõrvaltingimuseks, kuivõrd samasisuline leevendusmeede on juba eelnevalt fikseeritud (vt tingimus nr 5).

11. Uute mahasõitude rajamisel riigiteedele tuleb taotleda tehnilised tingimused Maanteeametilt. Lisaks tuleb teede seisundi tagamiseks ja jooksvate hooldustööde osas teha koostööd Maanteeametiga.

Lisatakse keskkonnanaloo maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 7 järgmises täpsustatud sõnastuses: uute mahasõitude rajamisel riigiteedele tuleb taotleda tehnilised tingimused Transpordiametilt. Lisaks tuleb väljaveoks kasutatavate teede seisundi tagamiseks ja jooksvate hooldustööde osas keskkonnanaloo omanikul teha koostööd tee omanikega.

12. Kui tee peaks muutuma kuivanud pori tõttu tol mavaks, tuleb karjääri kaevandaja poolt ette näha teede pesu.

Lisatakse keskkonnanaloo maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 8 järgmises täpsustatud sõnastuses: põhjendatud kaebuste korral tuleb keskkonnanaloo omajal teostada koostöös tee omanikega väljaveoteede pesemine.

13. Vajadusel peab kaevandamisloa omanik tegema väljaveoteedel korduvat tolmutõrjet, talvisel ajal lumekoristust ja libedustõrjet. Tolmutõrje vajaduse riigimaanteedel otsustab Maanteeamet kui tee haldaja.

Lisatakse keskkonnanaloo maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 9 järgmises täpsustatud sõnastuses: väljaveoteede hooldamine (tolmu- ja libedustõrje) tuleb lahendada keskkonnanaloo omaniku ja asjast huvitatud osapoolte koostöös.

14. Kui peaks tekkima vajadus leevendada tolmu teket purustus-sorteerimis- või laadimistsoonis, on võimalik kasutada kogu karjäärialal vajalikku niiskust hoidvat udukahurit või masinate juures lokaalset pihustit või vihmuteid.

Lisatakse keskkonnanaloo õhu eriossa eritingimuseks nr 2 järgmises täpsustatud sõnastuses: ebasoodsate ilmastikutingimuste korral ja/või kaebuste laekumisel tuleb tahkete osakeste tekke leevendamiseks purustus-, sorteerimis- või laadimistsoonis kasutada vajalikku niiskust hoidvat udukahurit või masinate juures lokaalset pihustit või vihmuteid. Vajadusel täiendava või alternatiivse meetmena purustus- ja sorteerimissõlme konveierite juures kasutada pealt kinnikatmist, tsüklonit või riidest filtreid.

15. Purustus-sorteerimissõlme konveierite juures saab täiendava või alternatiivse meetmena kasutada pealt kinnikatmist, tsüklonit (reeglina konveierliini otsast kuni moodustava puistanguni ulatuv kummist toru) või riidest filtreid.

Leevendusmeetet keskkonnanaloo eritingimusena eraldi ei käsitleta, kuna on juba keskkonnanaloo õhu eriosa eritingimuse nr 2 koosseisus.

16. Tagamaks kohalike elanike jaoks väiksemat keskkonnahäiringut tuleb lõhketööd läbi viia tööpäevadel ajavahemikus 9.00–17.00.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 10 järgmises täpsustatud sõnastuses: lõhketööde teostamine on lubatud tööpäevadel (E-R) ajavahemikul 09.00-17.00. Puhkepäevadel ja riigipühadel on lõhketööde teostamine keelatud.

17. Vältimaks lõhketöödest põhjustatud tahkete osakeste, müra ja jääkainete kandumist elamuteni, tuleb lõhketööde tegemisel arvestada tuule suunaga. Kagu suunas puhuva tuule korral ei ole soovitatav lõhketöid teostada.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 11 järgmises täpsustatud sõnastuses: lõhketööde tegemisel arvestada tuule suunaga, kagusuunas puhuva tuule (üle 10 m/s) korral tuleb lõhketööd ajutiselt peatada kuni tuule suuna muutumiseni või tuule vaibumiseni.

18. Soovitatav on rakendada teavitust, st enne lõhketööde tegemist tuleb informeerida läheduses elavaid inimesi ja Põhja-Sakala Vallavalitsust lühisõnumiga (SMS) või kirjalikult (soovitavalt e-post) eelnevalt kokkulepitud kontaktile eelseisvast lõhkamisest vähemalt 5 päeva ette. Juhul kui ettenägematutel põhjustel teavitatud ajal lõhketöid ei toimu, informeerida sellest koheselt teavituse saanud isikuid ning teavitada lõhketööde toimumise uuest ajast.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 12 järgmises täpsustatud sõnastuses: 5 päeva enne lõhketööde teostamist teavitada sellest Põhja-Sakala vallavalitsust ja mõjualasse jäävate kinnistute (Suurekivi (61501:001:0461), Pilu (35701:002:1150) ja Killamsaare (35701:002:0590)) omanikke eelnevalt kokkulepitud kontaktidel. Juhul kui teavitatud ajal lõhketöid siiski ei teostata, informeerida sellest koheselt teavituse saanud isikuid ning teavitada lõhketööde toimumise uuest ajast.

19. Mäetööde algfaasis tuleb mõõta Suurekivi, Pilu ja Killamsaare majapidamise juures kümne esimese lõhkamise maavõnked. Sellest lähtuvalt on võimalik kaardistada võngete levik ja sumbumine konkreetsetes asukohas ning sellest lähtuvalt kalibreerida edasiste lõhketööde ohutusalvutusi.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 13 järgmises täpsustatud sõnastuses: Suurekivi (61501:001:0461), Pilu (35701:002:1150) ja Killamsaare (35701:002:0590) kinnistute kõigi hoonete juures mõõta kümne esimese lõhkamise maavõnked ning tulemustest lähtuvalt kalibreerida edasiste lõhketööde ohutusalvutused.

20. Tundlikus piirkonnas (hoone läheduses) tuleb vajadusel vähendada laengusuurus (viitegruppe) nii palju kui see on tehniliselt võimalik ja majanduslikult otstarbekas (lõhketööde kulude kasv).

Tingimust ei lisata keskkonnaloa kõrvaltingimuseks, kuna lõhketööde läbiviimist reguleerib lõhkematerjaliseadus ning lõhketöid tuleb teostada vastavalt lõhketööde projektile.

21. Enne mäetööde algust tuleb teha Pilu, Killamsaare ja Suurekivi talu hoonete ülevaatus, mille käigus kaardistatakse hoonete praod ja vajumised. Soovitatav on pragude asukohtadesse

paigaldada nn kontrollmajakad (reeperid), mille alusel on võimalik mõõta hoonete edasise seisukorra halvenemist.

Lisatakse keskkonnanaloo maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 14 järgmises täpsustatud sõnastuses: enne esimest lõhkamist kaardistada Suurekivi (61501:001:0461), Pilu (35701:002:1150) ja Killamsaare (35701:002:0590) kinnistute omanike juuresolekul kõigi nimetatud kinnistute hoonete praod ja vajumised. Paigaldada reeperid, mille alusel on võimalik tuvastada hoonete seisukorra võimalikku halvenemist. Hoonete seisukorra tõendatud halvenemisel peab loa omanik koheselt taastama nende kaevandamiseelse seisukorra.

22. Hilisema karjääri korrastamise kava välja töötades on vaja kaasata kohalikku kogukonda, et saaks maksimaalselt arvestada kohalike inimeste soove ja vajadusi.

Tingimust ei lisata keskkonnanaloo kõrvaltingimuseks, kuna karjääri korrastamiseks annab Keskkonnaamet korrastamistingimused, küsides nende väljastamisel ka kohaliku omavalitsuse arvamust.

23. Karjääri projektis ette näha spetsiaalsed masinate hooldusplatsid, kus on välditud kütuse ja õli sattumine pinnasesse ja on võimalik lekke tagajärgede koristamine.

Tingimust ei lisata keskkonnanaloo kõrvaltingimuseks, kuna nimetatud leevendusmeede fikseeritakse täpsemalt tingimuse nr 26 põhjal.

24. Avariide ja rikete vältimiseks tuleb kaevandamisel, transpordil ja ala korrastamisel kasutada ainult tehniliselt korras seadmeid ja masinaid.

Lisatakse keskkonnanaloo maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 15 muutmata kujul.

25. Kütuse või masinaõlide sattumisel maapinnale või karjäärijärve tuleb tööd koheselt peatada, kütuse levik piirata ja saastunud pinnas ning vesi koguda ning anda üle vastavat käitlemisvõimekust omavale jäätmekäitlusettevõttele. Saastunud pinnas tuleb koguda ka masinate seisu ja hooldusplatsidelt.

Lisatakse keskkonnanaloo maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 16 muutmata kujul.

26. Masinate hooldust ja remonti karjäärialadel võib läbi viia vaid spetsiaalsel hooldusplatsil, selle puudumisel tuleb töid teha väljapool karjäärialasid selleks ettenähtud kohas.

Lisatakse keskkonnanaloo maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 17 muutmata kujul.

3.3.2 Kohaliku omavalitsusüksuse esitatud tingimused

Põhja-Sakala Vallavalitsus on kaevandamisloa andmisega tingimuslikult nõustunud (Põhja-Sakala Vallavalitsuse 08.07.2020 korraldus nr 411 ja 06.10.2020 korraldus nr 584).

Täiendavalt on Põhja-Sakala Vallavalitsus palunud Keskkonnaametil kaaluda kaevandamistegevuse mõjuala suurendamist (majapidamiste kaevude vee taseme ja selle kvaliteedi seire osas ning muus vastavalt kokkulepetele). Lisaks soovib Põhja-Sakala Vallavalitsus, et kaevandamisloa omanik sõlmiks 08.07.2020 korralduse nr 411 preambulis kirjeldatud hea tahte kokkulepped mõjualasse jäävate kinnistute omanike ja Põhja-Sakala Vallavalitsusega.

Keskkonnaamet arvestab Põhja-Sakala Vallavalitsuse ettepanekuga mõjuala laiendamiseks, kuivõrd samasisuline ettepanek on toodud ka KMH aruandes (lk-l 137 on KMH ekspert soovitanud teostada seiret ka mõjualast väljapoole jäävates kaevudes Sepa ja Soone kinnistutel). Seirekohustus ja nõuded sätestatakse keskkonnaloa korralduse punktis 3.2.2.2 ning loas vee eriosades V3, V16, V17.

Põhja-Sakala Vallavalitsuse 08.07.2020 korralduse nr 411 preambulis kirjeldatud hea tahte kokkulepete sõlmimine on Metsasaadused OÜ poolt vaidlustatud, Põhja-Sakala Vallavalitsus on nimetatud punkti oma 06.10.2020 korraldusega nr 584 tühistanud ning seega ei seata seda keskkonnaloa kõrvaltingimuseks.

Alljärgnevalt on põhjendatud iga Põhja-Sakala Vallavalitsuse korralduses toodud tingimuse lisamist/mittelisamist keskkonnaloale. Samuti määratakse, millisesse keskkonnaloa eriossa konkreetne kõrvaltingimus ja seirevajadus kantakse.

1. Toodangu väljavedu terves ulatuses (samuti töötajate transport kaevandusalale) hakkab toimuma põhja suunas ehk riigiteele nr 49 „Imavere – Viljandi – Karksi-Nuia“.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 18 järgmises täpsustatud sõnastuses: toodangu väljavedu terves ulatuses (samuti töötajate transport karjäärialale) on lubatud vaid põhja suunas ehk riigiteele nr 49 „Imavere – Viljandi – Karksi-Nuia“.

2. Karjääris teostatavad tegevused on lubatud esmaspäevast reedeni päevasel ajal (8.00-17.00). Öörahu ajal, nädalavahetustel ja riigipühadel on karjääris teostatavad tegevused keelatud.

Lisatakse keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimuseks nr 19 muutmata sõnastuses.

3. Lõhketöid tohib läbi viia vaid tööpäevadel ajavahemikus 9.00-17.00, läheduses elavate inimeste ja vallavalitsuse informeerimiseks tuleb kasutada teavitussüsteemi, lõhketööde tegemisel peab arvestama tuule suunaga (tuleb vältida kagusuunda).

Ei lisata keskkonnaloa kõrvaltingimuseks, kuna nimetatud leevendusmeetmed on juba fikseeritud (kõrvaltingimused nr 10, 11 ja 12).

4. Müra ja peenosakeste leviku tõkestamiseks tuleb karjääri piirile rajada katendivallid. Hoonestatud alade piirkonnas tuleb karjääriga seonduvate tegevuste käigus kasutatavad teed viia tolmuva kätte alla. Tolmu tekke ja leviku vähendamiseks tuleb sademetevaesel ajal kasta karjääri veoteid või teostada tolmutõrjet ja piirata veokite liikumiskiirust 30 km/h.

Ei lisata keskkonnaloa kõrvaltingimuseks, kuna nimetatud leevendusmeetmed on juba fikseeritud (kõrvaltingimused nr 4, 5, 7, 8 ja 9).

5. Teostada müra, tolmu, lõhketöödega, põhjavee, majapidamiste kaevude veetaseme ja vee kvaliteedi (vastavalt kooskõlastatud seirekavale rakendades teavitussüsteemi informeerimaks kinnistute omanikke seire tegemisest ja tulemustest ning kui eelnimetatud kinnistute kaevude veetase või vee kvaliteedi langeb karjääri kaevandustegevuse tõttu, peab kaevandamisloa omanik tagama kvaliteetse joogivee kättesaadavuse. Pikaajalisest kaevandustegevusest tingitud veetaseme alanemise puhul peab kaevandamisloa omanik rajama mõjutatud kinnistutele uue puurkaevu), Retla jõe vooluhulga ja vee kvaliteedi ning Pillu suur-konnakotka püsielupaiga seiret, hoonete ülevaatusega (enne mäetööde algust tuleb teostada Suurekivi, Pilu ja Killamsaare kinnistutel olevate hoonete ülevaatus kaardistamiseks hoonete praod ja vajumised ning mõõta esimese kümne lõhkamise maavõnkeid eelnimetatud majapidamiste juures) seonduvat seiret.

Tingimuses on välja toodud mitmed nõuded erinevate tegevuste jaoks.

Müra ja tolmu seirevajadus on kirjeldatud keskkonnaloa õhu eriosas, lisaks on keskkonnaloa maapõue eriosas määratud kõrvaltingimused ebasoodsa mõju leevendamiseks (nr 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11).

Lõhketöid tuleb teostada lõhketööde projekti kohaselt, lisaks on keskkonnaloa maapõue eriosas määratud kõrvaltingimused ebasoodsa mõju leevendamiseks (nr 3, 11, 12, 13, 14).

Põhja- ja pinnavee veetaseme ja –kvaliteedi seire nõuded määratakse keskkonnaloa korralduse punktis 3.2.2.2. ja keskkonnaloa vee eriosades V3, V4, V7, V8, V16, V17, lisaks on keskkonnaloa maapõue eriosas määratud kõrvaltingimused ebasoodsa mõju leevendamiseks (nr 2, 15, 16, 17).

Arussaare jõe seire kohustus ja nõuded fikseeritakse keskkonnaloa korralduse punktis 3.2.2.5 ning loas vee eriosades V8, V17.

Pillu suur-konnakotka püsielupaiga seirekohustus on fikseeritud maapõue eriosa kõrvaltingimuses nr 3.

Mõjupiirkonda jäävate hoonete seisukorra kaardistamine enne mäetööde algust on määratud keskkonnaloa maapõue eriosa kõrvaltingimusteks (nr 13, 14).

Seega ei dubleerita eelloetletud Põhja-Sakala Vallavalitsuse tingimust nr 5 keskkonnaloale.

6. Kaevandamise järel tuleb ala korrastada laugete nõlvadega rekreatiivse väärtusega veekoguks.

Tingimust ei lisata keskkonnaloa kõrvaltingimuseks, kuna keskkonnaloas määratakse

kaevandatud maa korrastamise suund (veekogu) ning täpsed korrastamislahendused esitatakse korrastamisprojekti, mille rakendamiseks annab nõusoleku Keskkonnaamet. Korrastamisprojekt koostatakse korrastamistingimuste põhjal, mille väljastab Keskkonnaamet ning mille kohta küsitakse arvamust ka kohalikult omavalitsuselt.

3.4 Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaloa eelnõule esitatud arvamusi (registreeritud KOTKAS-s 17.02.2021 nr DM-109488-26, 22.02.2021 nr DM-109488-27 ja 23.02.2021 nr DM-109488-28 all) on pikemalt käsitletud käesoleva korralduse punktis 2.2.

3.5 Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Loa omaniku meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

[1] Kohaldatud on loa taotluse esitamise ajal kehtinud riigilõivuseaduse redaktsiooni, mis kehtis 27.02.2010 kuni 07.03.2010 (RT I 2006, 58, 439)

[2] Keskkonnaministeerium, Lääne-Eesti veemajanduskava 2015-2021, URL: https://www.envir.ee/sites/default/files/laane-estli_vesikonna_veemajanduskava_2.pdf

[3] Keskkonnaministeeriumi kodulehekülg, meetmeprogramm 2015-2021, <http://www.envir.ee/sites/default/files/meetmeprogramm.pdf>

[4] Keskkonnaamet, Veemajanduskava rakendamise tegevuskava 2020-2021, <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/veemajanduskavad/tegevuskavad-ja-ulevaated/tegevuskava-2020-2021>

[5] Keskkonnaagentuur, veekogumite seisundiinfo 2019. URL: <https://www.keskkonnaagentuur.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/pinnavesi/veekogumite-seisundiinfo>.

[6] Marandi, A., Karro, E., Osjamets, M., Polikarpus, M., Hunt, M. 2020. Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014-2019. EGF 9416. Eesti Geoloogiateenistus, Rakvere. <https://fond.egt.ee/fond/egf/9416>

URL: https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/pvk_aruanne_egt_0.pdf

[7] Keskkonnaministri 01.10.2019 määrus nr 48 „Põhjaveekogumite nimekiri ja nende eristamise kord, seisundiklassid ja nende määramise kord, seisundiklassidele vastavad keemilise seisundi määramiseks kasutatavate kvaliteedinäitajate väärtused ja koguselise seisundi määramiseks kasutatavate näitajate tingimused, põhjavett ohustavate saasteainete nimekiri, nende sisalduse läviväärtused põhjaveekogumite kaupa ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning taustataseme määramise põhimõtted“.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme

juhataja

maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba KL-508491
2. Gr._lisa_1_Maeraldise_plaan_taiend_25.05.2020_.pdf
3. Gr._lisa_2_Geoloogilised_labiloiked_taiend_25.05.2020_.pdf

Marin Varblane

vanemspetsialist

maapõuebüroo

Marlen Raska

vanemspetsialist

kliima- ja välisõhubüroo

Margit Lillema

spetsialist

veeosakond